

6. Види та джерела формування конкурентних переваг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.proces.biz/MS/Book/LightBook/t3.htm>

*Людмила Тринька, к.е.н., доцент
ВНЗ «університет економіки та права «КРОК», м. Київ
Юрій Лозовик, к.е.н., доцент
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана», м. Київ, Україна*

МЕТОДИКА ШВИДКОЇ ДІАГНОСТИКИ ФІНАНСОВОЇ ЛІКВІДНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА НА ОСНОВІ АГРЕГУВАННЯ СТАТЕЙ БАЛАНСУ

Показники фінансової ліквідності, отримані на основі фінансових коефіцієнтів, є складні для інтерпретації, оскільки потребують значних зусиль щодо самого їх розрахунку, визначення нормативних значень, оцінки попередньо розрахованого показника за нормативом. Аналітику доводиться вирішувати питання переведення грошових показників до відносних величин, а далі доводити їх до лінгвістичного значення. Безумовно, що за таких умов досить часто виникають втрати інформації або її викривлення у результаті суб'єктивного оцінювання різних показників. Оцінка показника фінансової ліквідності чи фінансової стійкості на основі агрегування балансу дозволяє усунути цілий ряд зазначених проблем та дозволяє з легкістю інтерпретувати отримані результати дослідження.

Нами пропонується модифікована методика фінансової ліквідності на основі попереднього агрегування балансу. Для порівняння використовуються наступні агрегати: *ГК* – грошові кошти; *ДебЗ* – дебіторська заборгованість; *З* – запаси та витрати підприємства; *ТЗ* – термінові зобов'язання; *КЗ* – короткострокові зобов'язання; *ДЗ* – довгострокові зобов'язання.

Таблиця 1

Оцінка фінансової ліквідності підприємства на основі дев'ятикомпонентного показника в межах запропонованих градацій

	<i>ГК + ДебЗ + З</i>	<i>ГК + ДебЗ</i>	<i>ГК</i>
<i>ТЗ + КЗ + ДЗ</i>	$TЗ + КЗ + ДЗ \leq GK + ДебЗ + З$	$TЗ + КЗ + ДЗ \leq GK + ДебЗ$	$TЗ + КЗ + ДЗ \leq GK$
<i>ТЗ + КЗ</i>	$TЗ + КЗ \leq GK + ДебЗ + З$	$TЗ + КЗ \leq GK + ДебЗ$	$TЗ + КЗ \leq GK$
<i>ТЗ</i>	$TЗ \leq GK + ДебЗ + З$	$TЗ \leq GK + ДебЗ$	$TЗ \leq GK$

Модифікований варіант методики розрахунку на основі дев'ятикомпонентного показника фінансової ліквідності можна представити у вигляді матриці (D):

$$D = \begin{vmatrix} d(x_{11}) & d(x_{12}) & d(x_{13}) \\ d(x_{21}) & d(x_{22}) & d(x_{23}) \\ d(x_{31}) & d(x_{32}) & d(x_{33}) \end{vmatrix}, \quad (1)$$

$$\text{при цьому } d(x_{ij}) = \begin{cases} 1, & \text{якщо } x_{ij} \geq 0 \\ 0, & \text{якщо } x_{ij} < 0 \end{cases}, \quad i = \overline{1,3}, \quad j = \overline{1,3}, \quad (2)$$

$$x_{11} = (ГК + ДебЗ + З) - (ТЗ + КЗ + ДЗ), \quad (3)$$

$$x_{12} = (ГК + ДебЗ) - (ТЗ + КЗ + ДЗ), \quad (4)$$

$$x_{13} = ГК - (ТЗ + КЗ + ДЗ), \quad (5)$$

$$x_{21} = (ГК + ДебЗ + З) - (ТЗ + КЗ), \quad (6)$$

$$x_{22} = (ГК + ДебЗ) - (ТЗ + КЗ), \quad (7)$$

$$x_{23} = ГК - (ДебЗ + КЗ), \quad (8)$$

$$x_{31} = ГК + ДебЗ + З - ТЗ, \quad (9)$$

$$x_{32} = ГК + ДебЗ - ТЗ, \quad (10)$$

$$x_{33} = ГК - ТЗ. \quad (11)$$

Таблиця 2

Інтерпретація значень показника фінансової ліквідності

$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{vmatrix}$	Абсолютне значення	$\begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 1 \end{vmatrix}$	Передабсолютне значення
$\begin{vmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 1 \end{vmatrix}$	Нормальне значення	$\begin{vmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \\ 1 & 1 & 0 \end{vmatrix}$	Передкризове значення
$\begin{vmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \end{vmatrix}$	Кризове значення	$\begin{vmatrix} 0 & 0 & 0 \\ 0 & 0 & 0 \\ 1 & 0 & 0 \end{vmatrix}$	Кризове значення

Окремого пояснення потребують ті випадки, коли спостерігається виконання не всіх часткових умов фінансової ліквідності в межах окремої групи. В такій ситуації зону фінансової ліквідності слід визначати на основі оцінювання за кожною градацією ступеня виконання відповідного до неї набору часткових умов. Оскільки показники в межах відповідних градацій можуть приймати різні вагові значення, то їх оцінки доцільно здійснити згідно методики попарних порівнянь за Т.Сааті або П.Фішберном.[1; 2].

1. Зона абсолютної фінансової ліквідності 1	Не потребує розрахунку 1
2. Зона переабсолютної фінансової ліквідності 1 2 0.50000000000 1	Результат розрахунку 0.667 0.333
3. Зона нормальної фінансової ліквідності 1 0.5 1 2.00000000000 1 1 1.00000000000 1.00000000000 1	Результат розрахунку 0.260 0.413 0.327
4. Зона передкризової фінансової ліквідності 1 0.33333333 1 3.00000000000 1	Результат розрахунку 0.250 0.750
5. Зона кризової фінансової ліквідності 1	Не потребує розрахунку 1

Рис.1. Оцінка важливості показників фінансової ліквідності в межах наведених градацій на основі методики попарних порівнянь за Т.Сааті

Розглянемо можливості даної методики для оцінки інтегрованого показника фінансової ліквідності.

1. Проведемо агрегацію балансу підприємства.

Таблиця 3

Агрегований актив балансу підприємства

1	1. Мобільні засоби, всього	(р. 260)	8 515 650
2	1.1. Грошові кошти	(р. 230, р. 240)	750 000
3	1.2. Короткострокові фінансові вкладення	(р. 220)	0
4	1.3. Дебіторська заборгованість	(р. 150; р.160; р. 170; р. 180; р. 190; р. 200; р. 210)	3 302 058
5	1.4. Запаси і витрати	(р. 100, р. 110, р. 120, р. 130, р. 140, р. 275)	4 463 593
6	1.5. Інші мобільні активи	(р. 250, р. 270)	17 700
7	2. Імобілізовані засоби, всього	(р. 080)	12 371 650
8	2.1. Нематеріальні активи	(р. 010)	20 900
9	2.2. Основні засоби	(р.030)	8 967 150
10	2.3. Довгострокові фінансові інвестиції	(р. 040, р. 045)	2 912 300
11	2.4. Інші іммобілізовані засоби	(р. 020, р. 035, р.050, р. 055, р. 060, р. 065, р. 070)	471 300
12	Баланс	Баланс (Сума)	20 905 000

Агрегований пасив балансу підприємства

1	1. Термінові зобов'язання, всього	(р. 620 "мінус" р. 500)	680 288
2	1.1.Кредиторська заборгованість за то	(р. 520, р. 530)	451
3	1.2.Поточні зобов'язання за розрахунка	(р. 540, р. 550, р. 560, р. 570, р. 580, р. 590, р. 600)	441 354
4	1.3.Інші поточні зобов'язання	(р. 605, р. 610)	155 033
5	2. Кредити та інші позикові кошти, у том	(р. 500, р. 440, р. 450)	7 522 470
6	2.1.Короткострокові кредити і позикові	(р. 500)	2 822 470
7	2.2.Довгострокові кредити і позикові ко	(р. 440, р. 450)	4 700 000
8	2.3. Інші довгострокові зобов'язання	(р.460, р. 470)	0
9	3. Власні кошти (капітал)	(р. 380, р. 430, р. 630)	12 702 242
10	3.1. Неросподілений прибуток (непокри	(р. 350)	-1 532 763
11	Баланс	Баланс(Сума)	20 905 000

2. Далі надамо оцінку виконання умов (2-11).

Таблиця 5

Результати оцінки фінансової ліквідності підприємства

	8533351	4069758	750000
8202758	1	0	0
3502758	1	1	0
680288	1	1	1

3. Отриманий результат доводить, що показник фінансової ліквідності можна охарактеризувати як нормальний.

Висновки. Запропонована нами методика фінансової ліквідності через відносну простоту показала високу точність розрахунку без суттєвих втрат інформації. Розглянута методика швидкої діагностики фінансової ліквідності, побудована на основі агрегування балансу (Форма №1), доведена до рівня програмного забезпечення і може використовуватись різноманітними економічними суб'єктами (кредиторами, власниками, управлінцями, аналітиками тощо) для оцінки різних рівнів платоспроможності підприємства та його економічної безпеки.

Література:

1. Саати Т., Кернс К. Аналитическое планирование. Организация систем / Перевод с английского Р. Г. Вачнадзе, под редакцией И. А. Ушакова. – М.: Радио и связь, 1991. – 224 с.
2. Фишберн П. Теория полезности для принятия решений. / Пер. с англ. В.Н.Воробьевой и А.Я.Кируты, под ред. Н.Н.Воробьева. – М.: Наука, 1978. – 352 с.
3. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа. /Шеремет А.Д., Сайфулин Р.С. – М.:ИНФРА-М , 1996р. – 176с.